

משפט שער י' – נתינת הכתובה הכתובה תקצא

פרק ג' – שמירת הכתובה

לקרובים דוקא ולא ביד הכללה. ומצאתו שבספר "זכר עשות" (אות כ' סקליה) כתוב מה שנוהג שהכתובה מצניעין אותה קרוביה הכללה ולמה אינה מצנעה אותה הכללה עצמה, עיין בספר נח"ל דף ק"ה ע"ג. והספר נח"ל לא מצאתיו. והגאון ר' מנשה קליעין שלויט"א כתוב לי "וללא דמסתפינא היה נלפען" ד' דחכמי ספרד שהעדיפו להיות הכתובה בבית אמה של הכללה הוא מפני שם נושא נשים קטנות ממש יולדות בנות כמה שנים, ולא היו יכולות לשמור על הכתובה כלל, והוא בעליון מזולין בהם ולבן תיקנו להיות הכתובה בידי האם שלא תאה קלה בעיניו להוציאה. אבל לא בשביל גדולות שיש להם דעת".

אך הנה מצأتي בזה דברים ברורים מרבעו הגרא"ח פלאגי (ביפה לב ס"י ס"ו אות ג') ואעטיק לשונו כי ברור מלון: "ולפי דברי הרשב"ש בתשובה סי' ש"כ, שנשאל, האשה שכתובה מונחת ברשות בעלה אם מותר לשוחות עמה, והшиб שאין לנו לעשות כן לפי שכל עצמה של כתובה אינו אלא כדי שלא תהה קלה בעיניו להוציאה וכיוון שהכתובה ברשות הבעל אם תקניטו יקרענה ותהא קלה בעיניו להוציאה ויפטרנה ללא כלום על כן אין להניח הכתובה ברשות הבעל, עי"ש, א"כ מה בצע שהכתובה תהיה בידה כיון שהיא עמו בבית אחד והו"ל כמנוחת ברשות בעלה דיוקן לחוטפה מידה ויקרענה. והמנגן

א. המנהג שהכתובה נמצאת אצל אס הכללה

כיוון ששטר הכתובה הוא לטובת האשא, הדבר פשוט שהוא צריך להשמר בידייה ולא בידו, ואם היא רוצה, יכולה היא למונע מהחטן להחזיק בכתובה יחד עם מה שיהיה אצלם בלבד. וכמ"ש בזה בשוו"ת הרשב"א (ס"י קע"ב) "יכולת לאמר דמית עליقارب ארבעה, ואני רוצה שהיה טופס כתובתי מונה אצלך כדי שלא תתחכם להעריהם ולמכוון עלייה לפסול את שטרוי". עכ"ל. זה פשוט וכך בשאר שטרות שהמקבל מחזיק בשטר לרואה. אmens לעמsha המנהג בקהילות הספרדים (וגם בחילק מקהילות האשכנזים) ש踔ירי שהכללה מקבלת את הכתובה היא נותנת אותה לאמה שלא לשמרי. וישobar מה מקור רוצה שהכתובה אכן אס החתן אין רוצה שהכתובה תהיה אצל חמוטו, כי אס אצל ביבתו.

הנה בתשובות הרשב"ש (ס"י ש"כ) כתוב "אין למסור את הכתובה בידי החתן, אלא בידי הכללה או קרוביה". ובביאו היד אהרון (ס"ו הגה"ט י"ב) והוסיף "והוא מנהג פשוט בכל ישראל". [ומהgap זה נרמז ג"כ בשוו"ת מהרי"ק סי' קט"ז עי"ש]. ובכנה"ג (ס"י ס"ו הגה"ט ו' ו' ח') כתוב שתקנת מהר"ס קפסאלי לנתת את הכתובה **לקרוביה הכללה**. עכ"ד. והנה צרכי נחנו על זה טעם למה.

תקצב

מ

משפט

שער יי' פרק ג'

הכתובה

פשוט הוא שמנחים אותה ביד אחד מקרוביה ויד קרובה כידה, דסמכא דעתך שהיא ברשות קרובה לה. וכו'. ובכנה"ג (הגאות ב"י אות ה') הוסיף ז"ל, ועוד דנפיק מיניה חורבא שמא תמותה היא ראשונה ויזicia בעל שטר כתובה ויזכה בירושתה". עכ"ל היפה לב. וכן מנהג הספרדים פשוט, שהכתובה בידי אם הכללה.

ב. שמירות כתובה בቤת הזוג עצם

הגאון רבי משה פינשטיין ז"ל (באגרא"מ אבה"ע ח"ג ס"י כ"ז ד"ה ובדבר באיזה מקום) כתב (=הרבר מיררי במנהג הפשטות הכתובה היא בבית הזוג עצם), ש"אמ הכללה ממשנת החתן שאיפלו אם יבוא עני גירושין ח"ז ביןם יתן לה את השטר, אז יכולה להיות הכתובה במוקם המשותף לשימוש שניהם, או אפילו מופקדת אצלו בלבד. אבל אם אינה חושבת כן רק שחושבת שלעלום לא יתגרשו, אין זה טוב דח"ל כן חשו לגירושין ורצו שתהיה לה או סמכת דעתך. וכן בבני זוג كانوا צריכה להיות הכתובה בין חפציה הפרטיים".

זהלא אם יטע פרעתி לא יהא נאמן שפרע לפניו הגירושין. (ובשבועת הגירושין הרי נקה מידיו את הכתובה ונדע אם פרע או לא). ואם יטע שמחלה לו הלא בין כך ובין כך צריך לכתובה אחרת כמבואר בש"ע, וא"כ לא ירוחח כלום. ע"כ דבריו.

ואני עני אבואה עיר, דהלא מבואר בש"ע

(אה"ע ס"י ס"ז ס"ג) שאשה שבאהה כתובה צריכה לכתוב לה אחרת בעיקר

כתובה, הינו דוקא מأتים זו, שرك ע"ז הולך האיסור של חז"ל לשחות עם אשתו

שעה אחת ללא כתובה והצריכו סמכת דעתך בשטר. וכיון שכן נשאר שיש חשש אם

הכתובה תהיה גם תחת יד בעל, שיוכל לטען שאשה מחלה על הכתובה והתוספת,

והוא כתוב לה אחרת על עיקר החיוב כדי; וכן הכתובה עם התוספת אצלו, והכתובה

השנייה (החדשה) אצלו, והוא מטמינה אותה מפני שמשקרת ורוצה להעלים מה שמחלה.

אם יטע כך טענותו טובה, שלא יוכל לכופו שלם יותר ממאתיים זו, וא"כ זו תקללה

לאשה. ועוד יש לתמורה על הגאון הנז', דהלא רק כשהיא מוחלת גם על עיקר הכתובה וגם על התוספת אז צריך לכתוב לה אחרת; אבל

אם היא מוחלת רק על התוספת אז א"צ לכתוב לה אחרת, שהרי נשאר לה העיקר;

(ופשט), שהרי אף כשמוחלת הכל אי"צ לחזור ולכתוב רק את העיקר). ואיפלו אם

מחלה על עיקר הכתובה עצמה, עדין אם נשארה התוספת אין צורך לכתוב לה כתובה אחרת, כיון שיש לה בתוספת שיעור מאותים

שבעליה בודאי ניתן לה את השטר כשיעורם של הנחונות (איפלו אם אין האשה יודעת

[אלף: אלף] גותהן - כין ג'
- גיא עליון ח'יך נו ג'יק

משפט

שער יי' – נתינת הכתובה הכתובה תקצג

ממה שטוענת (והעדים כבר אינםibrר לנו את הדבר).

שוב הגעתני תשובה הגאון המשנה הלכות שליט"א דין לחוש שיטען מחלת לי, כוונתם בנישואיהם לשקר רק לבנות בית משותף, ואם ניחוש כל החיים שהוא שקר, הלא הוא יכול בלאה להעלים כל הנכסים שלו באופן שלא יהיה לה ממה לבנות את כתובתה (כמו שעשו בתחילת הירושים בכתבאות פ"ב ע"ב). ואין הדעת סובלת שהאהה צריכה לצריך להחזיק כתובתה במקום שומר ומסוגר ודבר זה לא אמרו אדם מעולם. ואיפלו למן הספרדים שכותבים תוספת, כיון שקיים תקנת חז"ל וכותבו כתובה כדי, אם היא מרווחה אכן נתיל קטה ביניהם. אלו תורף דבריו. ועוד חזון למועד.

לשמר את הכתובה בשניה תלויות על הקיר

והנה יש בח"ל "נווהgin" להשאיר את הכתובה בבית, ואף מפוזרים סך רב על עיטור הכתובה ומסגרים ותולמים אותה על הקיר. ולאחר הניל' הדבר תלוי באגרות משה ומשנה הלכות הניל'. ועיין להלן תחילת פרק ד' מה שנכתב בו.

ג. האם יכול החתן

לדרושים שתהיה הכתובה
דוקא בבתיו ולא אצל חמוטו
לפי מה שתרואר לעיל שולח עוד שאיו החזו

סי' תרי"ב). ומעתה, כיון שהשטר תחת יד הבעל, הלא יוכל לטען שמחלה העיר או התוספת.

ואולי, הגאון המשנה הלכות מדבר ר' לפי מנהג רוב בני אשכנז שsuccos הכתובה קבוע (מאתיים זוז ומאתים זוקקים כסף), שאזוי לא ירווח כלום במה שיטע שמחלה, משא"כ לדין דנהיגן בתוספת ויש החשש כנ"ל גם הוא סובר שאין להשאיר את הכתובה גם תחת ידו. אבל אף זה עדין צ"ב, דהלא גם למן השותפות הכתובה קבועה, אם יטע שמחלה, לא יצטרך לכתוב לה שב את המאתים זוקקים (cmbואר בב"ש ס"ז סק"י); ואיפלו את המאתים זוז לא ברור שיכתוב לה שב שאלוי יש לה עכשו רק מהה כדי בעלה, כמ"ש שם. והדרן לקדמיתא לשאול על דב"ק שיש לחוש אם תהיה הכתובה תחת יד שניים שיקחנה ויטמיןה ויטען מחלת לי ויש תחת ידה כתובה אחרת שלמנה, ויהא נאמן. גם עוד לא הבנתי בעניותי מה שכתב שם שאם יטע פרעתி לא נאמן, והלא כתוב בנחלת שבעה סי' י"ב אות ט"ה) שאינו נאמן רק על העיר אבל על התוספת נאמן.

ועכ"פ אולי זהה הבנת המנהג אצל הספרדים שלא תהיה הכתובה תחת רשותם המשותפת, מפני מה שנטבאר כאן, כדי שלא יוכל לטען כנ"ל שסק כתובתה עכשו הוא פחות (מפני שמחלה), וכן מפני החש הפשט שייעלים את הכתובה ואח"כ